

Lista najczęściej finansowanych towarów i usług

Działanie 10.3 Doskonalenie zawodowe
Poddziałanie 10.3.1 Doskonalenie zawodowe uczniów

Konkurs zamknięty nr RPMA.10.03.01-IP.01-14-090/20

Lista została przygotowana na podstawie Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach EFRR, EFS oraz FS na lata 2014 - 2020, Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WM na lata 2014-2020 oraz przeprowadzonego rozeznania rynku na terenie Województwa Mazowieckiego.
Lista nie stanowi katalogu zamkniętego.

Stawki ujęte w wykazie są dopuszczalne (uwzględniają wartość brutto wydatku), co nie oznacza automatycznego akceptowania przez oceniających stawek założonych w budżecie. Przy ocenie budżetu będą brane pod uwagę takie czynniki jak: specyfika projektu, stopień jego złożoności, wielkość grupy docelowej, miejsce realizacji, itd.

W przypadku kiedy zaistnieje potrzeba zastosowania wyżej stawki niż ujęta w niniejszej liście, Wnioskodawca jest zobowiązany do zawarcia we wniosku o dofinansowanie uzasadnienia zaistniałej sytuacji. Zaplanowanie we wniosku wyższej stawki, nie oznacza jej automatycznego zaakceptowania. Ponadto, Wnioskodawca powinien dysponować dokumentacją, w oparciu o którą zastosował w projekcie wyższe niż wskazane stawki, np. analizy finansowe.

Jeśli koszt nie został ujęty w katalogu istnieje możliwość odniesienia się do ceny podobnej kategorii kosztowej.

Uwaga! Koszty zatrudnienia personelu projektu będą weryfikowane z uwzględnieniem m.in. wielkości projektu, złożoności działań, liczności grupy docelowej, rodzaju wykonywanej pracy, zaangażowania czasowego, kwalifikacji, kompetencji i doświadczenia zawodowego kadry. Projektodawca powinien zawrzeć we wniosku o dofinansowanie wyczerpujące uzasadnienie przyjętych stawek oraz dysponować dokumentacją, w oparciu o którą zostały ustalone (np. analizami finansowymi).

W odniesieniu do kosztów personelu zaangażowanego w zarządzanie i obsługę projektu oraz pozostałe koszty administracyjne – z uwagi na fakt zakwalifikowania ich do kosztów pośrednich rozliczanych ryczałtem, na etapie wyboru projektów istotne jest przede wszystkim zweryfikowanie czy koszty te nie zostały ujęte w kosztach bezpośrednich, celem zapewnienia braku podwójnego finansowania wydatków w projekcie.

Typ projektu nr 1 Rozwój współpracy szkół prowadzących kształcenie zawodowe z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym realizacja staży
Typ projektu nr 3 Dopuszczenie szkół i placówek kształcenia zawodowego (tj. centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego i/lub jednostek systemu oświaty realizujących zadania ckeu) w sprzęt i materiały dydaktyczne do realizacji kształcenia zawodowego – wyłącznie jako element projektu

STAŻE UCZNIOWSKIE

Rodzaj wydatku	Kwota maksymalna brutto/jednostka miary	Uzasadnienie
Koszty związane z odbywaniem staży uczniowskich	5 000 zł/ osoba	Wydatki związane z odbywaniem stażu uczniowskiego w wysokości nieprzekraczającej 5 000 zł/osoba. Kwota może zostać zwiększona jedynie w sytuacji konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z udziałem uczniów w stażu zawodowym, wynikających ze zwiększonego wymiaru czasu trwania ww. form wsparcia. Wydatki związane z odbywaniem stażu uczniowskiego mogą uwzględniać koszty takie jak np.: koszty dojazdu, koszty zakupu zużywalnych materiałów i narzędzi niezbędnych stażyście do odbycia stażu, szkolenia BHP stażysty itp. Wydatki nie obejmują wyposażenia stanowiska stażu.

Opiekun staży uczniowskich	Na jednego opiekuna stażu nie może przypadać jednocześnie więcej niż 6 stażystów. Opiekun stażysty jest wyznaczany po stronie podmiotu przyjmującego ucznia na staż uczniowski. Koszty wynagrodzenia opiekuna stażysty u pracodawcy powinny uwzględniać jedną z poniższych opcji:	
	do 5 000 zł	Refundacja pracodawcy wynagrodzenia opiekuna stażysty w zakresie odpowiadającym częściowemu lub całkowitemu zwolnieniu go od świadczenia pracy na rzecz realizacji zadań związanych z opieką nad grupą stażystów, przez okres 150 godzin stażu zawodowego, w wysokości obliczonej jak za urlop wypoczynkowy ale nie więcej niż 5 000 zł brutto. Wysokość wynagrodzenia nalicza się proporcjonalnie do liczby godzin stażu uczniowskiego zrealizowanych przez uczniów. Taka forma refundacji nie przysługuje osobom prowadzącym jednoosobową działalność gospodarczą.
	do 500 zł	Refundacja pracodawcy dodatku do wynagrodzenia opiekuna stażysty, w sytuacji, gdy nie został zwolniony od świadczenia pracy, w wysokości nieprzekraczającej 10% jego zasadniczego wynagrodzenia wraz ze wszystkimi składnikami wynagrodzenia wynikającego ze zwiększonego zakresu zadań (opieka nad grupą stażystów ale nie więcej niż 500 zł brutto za realizację 150 godzin stażu uczniowskiego. Wysokość wynagrodzenia nalicza się proporcjonalnie do liczby godzin stażu zrealizowanych przez uczniów).
	zgodnie z rozporządzeniem MEN	Refundacja pracodawcy wynagrodzenia opiekuna stażysty, który będzie pełnił funkcję instruktora praktycznej nauki zawodu i dla którego praca z uczniami będzie stanowić podstawowe zajęcie – do wysokości wynagrodzenia określonego w § 9 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu. Taka forma refundacji nie przysługuje osobom prowadzącym jednoosobową działalność gospodarczą.
USŁUGI SZKOLENIOWE DLA UCZESTNIKÓW PROJEKTU		
Rodzaj wydatku	Kwota maksymalna brutto/jednostka miary	Uzasadnienie
Kursy przygotowawcze do egzaminu maturalnego	1 428 zł /osoba/przedmiot (średnia 119 godz. lekcyjnych)	Usługa zawiera wydatki związane z pełną organizacją i przeprowadzeniem szkolenia, m.in. wynagrodzenie wykładowcy; wynajęcie/eksploatacja sal (w tym sali dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami); materiały szkoleniowe; podręczniki, sprzęt techniczny np. laptop, dojazdy wykonawcy do miejsca świadczenia usługi, noclegi, wyżywienie wykonawcy w miejscu realizacji usługi. Nie należy wykazywać odrębnie tych kosztów w budżecie.
Kursy przygotowawcze na studia	1 300 zł/osoba	
Kursy i szkolenia przygotowujące do kwalifikacyjnych egzaminów czeladniczych	500 zł/osoba	
Kursy i szkolenia przygotowujące do kwalifikacyjnych egzaminów mistrzowskich	1 000 zł/osoba	
WYPOSAŻENIE PRACOWNI LUB WARSZTATÓW SZKOLNYCH DLA ZAWODÓW SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO		
Rodzaj wydatku	Standard	
Wypożyczenie pracowni lub warsztatów szkolnych obejmuje wyposażenie ogólnodydaktyczne pracowni oraz wyposażenie stanowisk dydaktycznych przy zachowaniu opisu infrastruktury stanowisk dydaktycznych	Przykładowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN: http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedswiezec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacja-na-lata-2014-2020/ . Katalog ma charakter otwarty.	

Typ projektu nr 5 Wsparcie rozwoju nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu

USŁUGI SZKOLENIOWE - SZKOLENIA, KURSY, STUDIA*

*Studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne lub szkolenia powinny umożliwić uzyskanie przygotowania pedagogicznego lub kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych lub praktycznej nauki zawodu zgodnie z przepisami w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli. Preferuje się w pierwszej kolejności studia podyplomowe lub kursy kwalifikacyjne przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela kształcenia zawodowego w ramach zawodów nowo wprowadzonych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, zawodów wprowadzonych w efekcie modernizacji oferty kształcenia zawodowego albo tworzenia nowych kierunków nauczania lub zawodów, na które występuje deficyt na regionalnym lub lokalnym rynku pracy oraz braki kadrowe wśród nauczycieli kształcenia zawodowego. Praktyki lub staże nauczycieli kształcenia zawodowego organizowane w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe powinny trwać minimum 40 godzin.

Rodzaj wydatku	Kwota maksymalna brutto/jednostka miary	Uzasadnienie
Szkolenia doskonalące, warsztaty	500 zł/usługa	Usługa zawiera wszystkie wydatki związane z pełną organizacją i przeprowadzeniem szkolenia/warsztatu/studiów na rzecz organizatora, m.in. wynagrodzenie wykładowcy; wynajęcie/eksploatacja sal (w tym sali dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami lub sali do prowadzenia zajęć specjalistycznych); materiały szkoleniowe; podręczniki, sprzęt techniczny np. laptop, dojazdy wykonawcy do miejsca świadczenia usługi, noclegi. Nie należy wykazywać odrębnie tych kosztów w budżecie.
Kursy kwalifikacyjne	2 000 zł/usługa	
Studia podyplomowe	6 000 zł/studia podyplomowe/os.	*Studia podyplomowe powinny spełniać wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Kwota zawiera wpisowe oraz opłatę za wszystkie semestry.

REALIZACJA PROGRAMÓW WSPOMAGANIA

Program wspomagania jest formą doskonalenia nauczycieli związaną z bezpośrednim wsparciem szkół lub placówek systemu oświaty. Realizacja programów wspomagania przebiega w zgodzie ze wszystkimi warunkami wskazanymi w SzOOP RPO WM na lata 2014-2020.

Rodzaj wydatku	Standard
Przeprowadzenie diagnozy obszarów problemowych związanych z realizacją przez szkołę lub placówkę systemu oświaty zadań z zakresu kształtowania i rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy	Wg. obowiązujących stawek na rynku woj. mazowieckiego (szkoła powinna posiadać przynajmniej 3 oferty złożone na daną usługę).

TWORZENIE SIECI WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA - BUDOWANIE LUB MODEROWANIE SIECI WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA

Projektodawca powinien zawrzeć we wniosku o dofinansowanie wyczerpujące uzasadnienia przyjętych stawek oraz dysponować dokumentacją, w oparciu o którą zostały ustalone. Planując koszty przedsięwzięcia, należy kierować się następującymi zasadami:

- niezbędności wydatków w kontekście osiągnięcia celu projektu,
- efektywności,
- racjonalności wydatku.

Rodzaj wydatku	Kwota maksymalna brutto/jednostka miary	Uzasadnienie
Wizyty studyjne	10 000 zł/ szt.	Wydatek zawiera m.in. koszty przejazdu, catering, materiały, szkolenie, prelegenci, nocleg.
Działania sieciujące - spotkania	750 zł/ spotkanie	Wydatek zawiera m.in. catering, materiały, prelegenci.

Typ projektu nr 6 Prowadzenie doradztwa zawodowego (w 7 i 8 klasach szkół podstawowych i szkołach prowadzących kształcenie zawodowe) i rozwój współpracy z rynkiem pracy

PERSONEL SPECJALISTYCZNY, SZKOLENIA, WARSZTATY**

**personel projektu niezbędny do realizacji zadań merytorycznych, z wyłączeniem personelu, który zgodnie z Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 ujęty jest w kosztach pośrednich.

Rodzaj wydatku	Kwota maksymalna brutto/jednostka miary	Uzasadnienie
Doradca zawodowy (umowa zlecenie)	110 zł	Stawka rozumiana jako godzina lekcyjna (45 minut). Wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu. Wydatek kwalifikowalny, o ile doradca zawodowy posiada wykształcenie wyższe/zawodowe lub certyfikaty/zaświadczenia/inne umożliwiające prowadzenie doradztwa zawodowego. Wydatek kwalifikowalny, o ile doradca zawodowy posiada doświadczenie umożliwiające prowadzenie doradztwa zawodowego, przy czym minimalne doświadczenie zawodowe w danej dziedzinie nie powinno być krótsze niż 2 lata.
Psycholog (umowa zlecenie)	110 zł	Stawka rozumiana jako godzina lekcyjna (45 minut). Wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu. Wydatek kwalifikowalny, o ile psycholog posiada wykształcenie wyższe/zawodowe lub certyfikaty/zaświadczenia/inne umożliwiające prowadzenie danego wsparcia. Wydatek kwalifikowalny, o ile psycholog posiada doświadczenie umożliwiające prowadzenie usługi psychologicznej, przy czym minimalne doświadczenie zawodowe w danej dziedzinie nie powinno być krótsze niż 2 lata.
Pedagog (umowa zlecenie)	110 zł	Stawka rozumiana jako godzina lekcyjna (45 minut). Wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu. Wydatek kwalifikowalny, o ile pedagog posiada wykształcenie wyższe/zawodowe lub certyfikaty/zaświadczenia/inne umożliwiające prowadzenie danego wsparcia. Wydatek kwalifikowalny, o ile pedagog posiada doświadczenie umożliwiające prowadzenie wsparcia, przy czym minimalne doświadczenie zawodowe w danej dziedzinie nie powinno być krótsze niż 2 lata.

USŁUGI SZKOLENIOWE DLA UCZESTNIKÓW PROJEKTU

Rodzaj wydatku	Kwota maksymalna brutto/jednostka miary	Uzasadnienie
Doradztwo zawodowe	800 zł/osoba	Usługa zawiera wydatki związane z pełną organizacją i przeprowadzeniem szkolenia, m.in. wynagrodzenie wykładowcy; wynajęcie/eksploatacja sal (w tym sali dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami); materiały szkoleniowe; podręczniki, sprzęt techniczny np. laptop, dojazdy wykonawcy do miejsca świadczenia usługi, noclegi, wyżywienie wykonawcy w miejscu realizacji usługi. Nie należy wykazywać odrębnie tych kosztów w budżecie.

WYDATKI WSPÓLNE DLA TYPÓW PROJEKTU NR 1,2,3,4,5,6

PERSONEL SPECJALISTYCZNY, ZAJĘCIA SPECJALISTYCZNE, SZKOLENIA, KURSY, WARSZTATY**

**personel projektu niezbędny do realizacji zadań merytorycznych, z wyłączeniem personelu, który zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 ujęty jest w kosztach pośrednich.

Rodzaj wydatku	Kwota maksymalna brutto/jednostka miary	Uzasadnienie
Sala szkoleniowa	75 zł / za godzinę zegarową szkolenia	Wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu. Obejmuje koszt wynajmu sali wyposażonej, zgodnie z potrzebami projektu, m.in. w stoły, krzesła, rzutnik multimedialny z ekranem, komputer, tablice flipchart lub tablice suchościeralne, bezprzewodowy dostęp do Internetu oraz koszty utrzymania sali, w tym energii elektrycznej. Wydatek kwalifikowalny, o ile sala oraz budynek, w którym się ona znajduje, zapewnia dostęp dla osób z niepełnosprawnością ruchową (tj. dostosowanie architektoniczne), przy czym obowiązek ten nie dotyczy udostępniania sal szkoleniowych jako wkład własny w projekcie. Cena dotyczy też wynajmu sali na różnego typu grupowe spotkania merytoryczne, o ile ich realizacja jest niezbędna i wynika z celu realizacji projektu, zaś cena powinna być niższa, jeśli koszt nie obejmuje wyposażenia określonego jak dla wynajmu sali szkoleniowej. Cena nie dotyczy wynajmu sal wyposażonych w sprzęt specjalistyczny umożliwiający udział w szkoleniach osób z innymi rodzajami niepełnosprawności niż niepełnosprawność ruchowa (np. sala z pętlą indukcyjną). Cena dotyczy wynajmu sali do 40 osób.
Sala komputerowa	80 zł / za godzinę zegarową szkolenia	Wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu. Obejmuje koszt wynajmu sali wyposażonej, zgodnie z potrzebami projektu, m.in. w stoły, krzesła, rzutnik multimedialny z ekranem, min. 12 stanowisk komputerowych, tablice flipchart lub tablice suchościeralne, bezprzewodowy dostęp do Internetu oraz koszty utrzymania sali, w tym energii elektrycznej. Wydatek kwalifikowalny, o ile sala oraz budynek, w którym się ona znajduje, zapewnia dostęp dla osób z niepełnosprawnością ruchową (tj. dostosowanie architektoniczne), przy czym obowiązek ten nie dotyczy udostępniania sal jako wkład własny w projekcie. Cena dotyczy wynajmu sali na szkolenia specjalistyczne wymagające określonego typu sprzętu, min. 12 stanowisk komputerowych (cena powinna być niższa, jeśli koszt obejmuje mniejszą liczbę stanowisk komputerowych). Cena nie dotyczy wynajmu sal wyposażonych w sprzęt specjalistyczny umożliwiający udział we wsparciu osób z innymi rodzajami niepełnosprawności niż niepełnosprawność ruchowa (np. sala z pętlą indukcyjną).
Wynagrodzenie trenera / wykładowcy (umowa zlecenie)	200 zł	Stawka rozumiana jako godzina zegarowa. Wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu. Wydatek kwalifikowalny, o ile trener posiada wykształcenie wyższe/zawodowe lub certyfikaty/zaświadczenia/inne umożliwiające przeprowadzenie danego wsparcia. Wydatek kwalifikowalny, o ile trener posiada doświadczenie umożliwiające przeprowadzenie danego wsparcia, przy czym minimalne doświadczenie zawodowe w danej dziedzinie nie powinno być krótsze niż 2 lata.
Zestaw szkoleniowy (np. teczka, notes, długopis, pendrive z materiałami szkoleniowymi)	50 zł/osoba	Dotyczy jednego zestawu

WYDATKI TOWARZYSZĄCE		
Rodzaj wydatku	Kwota maksymalna brutto/jednostka miary	Uzasadnienie
Zwrot kosztów dojazdu	Cena uzależniona od cenników operatorów komunikacji publicznej	Wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką i celami realizowanego projektu. Obejmuje dwa dania (zupa i drugie danie) oraz napój, przy czym istnieje możliwość szerszego zakresu usługi o ile mieści się w określonej cenie rynkowej. W przypadku lunch / obiadu wydatek kwalifikowalny, o ile wsparcie dla tej samej grupy osób w danym dniu trwa co najmniej 6 godzin lekcyjnych (tj. 6 x 45 minut) i nie jest przewidziany zimny bufet. W przypadku kolacji wydatek kwalifikowalny, o ile finansowana jest usługa noclegowa.
Nocleg w kraju	Hotel o maksymalnym standardzie 3*: 240 PLN/1 nocleg za 1 osobę Hotel o niższym standardzie niż 3* oraz pensjonat, motel, itd.: 130 zł/1 nocleg za 1 osobę	Wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką i celami realizowanego projektu. Usługa powinna być realizowana w przypadku warsztatów/spotkań co najmniej dwudniowych. Nie ma możliwości kwalifikowania noclegu, gdy uczestnik posiada miejsce zamieszkania w miejscowości, w której odbywa się spotkanie. W przypadku wsparcia trwającego nie dłużej niż jeden dzień wydatek kwalifikowalny w sytuacji, gdy miejsce prowadzenia warsztatów/spotkań jest oddalone od miejsca zamieszkania osoby w nim uczestniczącej o więcej niż 50 km (drogą publiczną, a nie w linii prostej), a jednocześnie zaczyna się przed godziną 9.00 lub kończy się po godzinie 17.00, chyba że nie ma dostępnego dojazdu publicznymi środkami transportu. Obejmuje nocleg w miejscu noclegowym o standardzie maksymalnie 3* wraz ze śniadaniem, przy czym istnieje możliwość szerszego zakresu usługi, o ile mieści się w określonej cenie rynkowej i jest to uzasadnione celami projektu. Obejmuje nocleg co do zasady w pokojach 2-osobowych (nocleg w pokojach 1 - osobowych jest kwalifikowalny tylko w uzasadnionych przypadkach). Cena rynkowa powinna być uzależniona od rodzaju oferowanej usługi i jest niższa, jeśli finansowany jest mniejszy zakres usługi (np. nocleg w pokoju wieloosobowym, tj. 3-osobowym lub większym)
Przerwa kawowa	15 PLN/osoba/dzień szkoleniowy	Wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką realizowanego projektu i o ile forma wsparcia, w ramach której ma być świadczona przerwa kawowa dotyczy tej samej grupy osób i nie jest przewidziany zimny bufet. Obejmuje kawę, herbatę, wodę, mleko, cukier, cytryna, drobne słone lub słodkie przekąski typu paluszki lub kruche ciastka lub owoce, przy czym istnieje możliwość szerszego zakresu usługi, o ile mieści się w określonej cenie rynkowej. cena rynkowa powinna być uzależniona od rodzaju oferowanej usługi i jest niższa, jeśli finansowany jest mniejszy zakres usługi (np. kawa, herbata, woda, mleko, cukier, cytryna bez drobnych słonych lub słodkich przekąsek). W przypadku, gdy wsparcie dla tej samej grupy osób w danym dniu trwa powyżej 6 godzin lekcyjnych (tj. 6 x 45 minut) istnieje możliwość zapewnienia drugiej przerwy kawowej (dotyczy to również przypadku, gdy przewidziany jest zimny bufet).
Przerwa zimny - bufet	25 PLN/osoba/dzień szkoleniowy	Wydatek kwalifikowalny, o ile jest to uzasadnione specyfiką i celami realizowanego projektu. Możliwość kwalifikowania jedynie w przypadku, gdy świadczony jest dla tej samej grupy osób, w danym dniu, trwa co najmniej 4 godziny lekcyjne (tj. 4 x 45 minut) i nie jest przewidziany lunch/obiad. Obejmuje kawę, herbatę, wodę, soki, mleko, cukier, cytryna, drobne słone lub słodkie przekąski typu paluszki lub kruche ciastka lub owoce, kanapki, przekąski koktajlowe, przy czym istnieje możliwość szerszego zakresu usługi, o ile mieści się w określonej cenie rynkowej.
Przerwa-lunch/obiad/kolacja	45 PLN/osoba/dzień	Wydatek kwalifikowalny jedynie w przypadku uczestniczenia we wsparciu oferowanym poza miejscem zamieszkania oraz w związku z uzasadnionymi potrzebami grupy docelowej (np. koszty dojazdów dla osób niepełnosprawnych, bezrobotnych). Zaleca się, aby podróż odbywała się publicznymi/zbiorowymi środkami transportu, z wyjątkiem gdy na danym terenie są uzasadnione powody dla innej formy podróży. Wydatek kwalifikowalny do wysokości opłat za środki transportu publicznego szynowego lub kołowego (w przypadku podróży międzynarodowych także transportu lotniczego) zgodnie z cennikiem biletów II klasy obowiązującym na danym obszarze, także w przypadku korzystania ze środków transportu prywatnego (w szczególności samochodem lub taksówką) jako refundacja wydatku faktycznie poniesionego do ww. wysokości.